

1. Yeniçağ tarihinin ana düşüncelerinden biri olan milli devlet fikri, Rönesans'a dayanır. Bir takım hakların insanın doğasında bulunduğu ve Tanrı'nın bile onları değiştiremeyeceği düşüncesi yine Rönesans'ta gelir. "Fransız İhtilali", "İnsan Hakları Bildirisi", Birleşmiş Milletler'in "İnsan Hakları" doktrini hep bu fikrin devamıdır.

Devlet ve hukuk fikrinin Rönesans felsefesinde gelişmesinin temel nedeni aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A) Rönesans' a kadar toplumlarda devlet ihtiyacı ortaya çıkmamıştır.
- B) Rönesans'ta birlikte kilisenin baskısı azalmış ve özgür düşünce ortamı doğmuştur.
- C) Rönesans'a kadar toplumlar diktatörlükle yönetilmiştir.
- D) Rönesans'tan önce hak ve hukuk problemi ortaya çıkmamıştır.
- E) Rönesans'tan önce devlet ve hukuk fikrini savunacak düşünürler çıkmamıştır.

2. Özgünlük, kendisini daha çok insan ve toplumla ilgili alanlarda gösterir. Filozof problemlere bakarken ister istemez mensup olduğu toplumun ya da savunduğu düşüncenin etkisi altındadır. Bundan dolayı felsefede, tamamen objeye bağlı bilimin objektifliğinden söz edilemez. Felsefe, filozofun damgasını taşıyor, eseri kendisine bağlıdır. Felsefedeki özgünlük, filozofun eserlerdeki damgasıyla anlaşılır.

Bu parçada felsefenin hangi özelliği vurgulanmıştır?

- A) Yığılan bir bilgi olması
- B) Sistemli ve düzenli olması
- C) Evrensel olması
- D) Öznel olması
- E) Akıl ve mantık ilkelerine dayanması

3. Kant'ın felsefesi, "bilirim" iddiasında bulunmadan önce "bilginin koşullarını aramalı ve bunlar üzerinde düşünülmemelidir" diyen bir felsefedir. Bilgi nedir?, Bilgilerimiz nasıl meydana gelir?, Bilgilerimizin sınırı nedir? İşte bu sorular Kant'ın felsefesinin cevaplamaya çalıştığı sorulardır.

Bu parçaya dayanarak Kant'ın felsefesini aşağıdakilerden hangisiyle özetleyebiliriz?

- A) Bilgiler doğustandır.
- B) Düşünme, insana ait bir özelliktir.
- C) Bilginin kaynağı insanlarda ortaktır.
- D) Bilgi elde edilirken aklın eleştiri süzgeci kullanılmalıdır.
- E) Havadı kolaylaştıran bilgidir yararlanılmalıdır.

4. Bilimsel bilgiler, insandaki merak ve hayret sayesinde insanlığın varoluşundan bu yana birçok deneyin yapılması sonucu elde edilmiştir. Deney yöntemi bilimsel bilgilerin oluşmasında çok önemli bir etkidir. Evrende akıl ve mantığa dayalı güvenilir ve geçerli bir bilgi elde etmek istenirse zorunlu olarak bu bilginin konusuna bilimsel yöntemle yaklaşmak gerekir.

Bu parçada bilimsel bilginin hangi özelliği üzerinde durulmuştur?

- A) Birikimli olarak ilerler.
- B) Pratik yararı vardır.
- C) Araştırmaya dayanır.
- D) Genellenabilir.
- E) Sistemli ve düzenlidir.

5. İlkçağda köleliğin yaygın olduğu dönemde yaşamış bazı Yunan filozofları, köleliği doğal bir olay olarak göstermeye çalışmışlardır. Büyük İtalyan fikir adamı Machaveili de siyasi birlikten yoksun İtalya'yı milli birliğe ulaştırmak için "Hükümdar" adlı eserinde hükümdar için her şeyi meşru saymıştır.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine yer verilmiştir?

- A) Felsefenin topluma etkisine
- B) İnançların çeşitliliğine
- C) Toplumun felsefeye etkisine
- D) Felsefede yeni görüşlerin kaçınılmaz olduğuna
- E) Filozofların çıkarıcı olduğuna

6. Herakleitos, evreni oluşturan ana maddenin ateş olduğunu, her şeyin bir akış durumunda, sürekli değişime uğradığını söyler. Protagoras da nesnel bir bilginin olmadığını, Herakleitos'un öğretisine dayanarak kanıtlamaya çalışır. Parmenides her şeyin temelinde bir birlik olan, değişmez, bölünmez, yok olmayan bir varlık kabul eder. Zenon hareketin gerçekliğini şüpheyle karşılar. Anaxagoras da bu fikri destekleyerek nesnelerin çokluğu ve Empedokles'in parçacı görüşünü geliştirir. Epiküros kendi fikirlerini desteklemek için Demokritos'un atomcu görüşünü benimser.

Bu parçaya dayanarak ulaşılabilecek en doğru yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tüm filozofların görüşlerinde şüphecilik vardır.
- B) Tarih boyunca filozoflar birbirlerinin görüşlerinden yararlanmışlardır.
- C) Tüm filozoflar karşıt görüşlerini savunmuşlardır.
- D) Filozoflar insanı konu edinmişlerdir.
- E) Filozoflar her zaman mutlak bilgiyi aramışlardır.

7. Sanat eseri, insan ruhuna hitap etmeli, onda yeni kırılmalar meydana getirmelidir. Sanat eserinin etkisiyle insan, değişik duygu hallerine bürünebilir; bu duygu halleri kişinin bakış açısını genişletir; ilgi duyduğu konularda derinleşme gücü verir. Ayrıca ruhun gelişmesini, zevkin incelenmesini sağlar.

Bu parçadan aşağıda verilenlerden hangisi çıkarılabilir?

- A) Bir sanat eseri ancak, ahlaki kusursuzluğa erişebildiğinde mükemmelliğe ulaşmış olur.
- B) Sanat, bir emekle hazırlanır ve en iyiyi vermeyi amaçlar.
- C) Doğal nesnelerin taklitlerine estetik biçim verilince sanat eseri ortaya çıkar.
- D) Ruh u heyecana sürükleyen sanat kişilerin eğitilmesinde rol oynar.
- E) Bir eserin değerlendirilmesi, içinde bulunulan koşullardan bağımsız değildir.

8. İslâm, iki yol ayrımında iyiyi ve kötüyü seçmeyi insana bırakmıştır. İyi yolu seçen, kötü yola hiç geçmeyecek demek değildir. Bunun gibi kötü yolu seçen de zaman zaman iyiyi kayabilir. Sadece insanlar bu eylemlerinin sonucuna kendileri katlanırlar. Çünkü dinlerde ceza, hemen bu dünyada verilmez.

Bu açıklamada aşağıda verilenlerden hangisi üzerinde durulmaktadır?

- A) Her insanın, sonunda iyiyi yöneleceği
- B) Davranışların niteliğini belirleyen bir ölçütün olmadığı
- C) Eylemlerde insanın iradesinin özgür olduğu
- D) Her dinin belirli kurallarının olduğu
- E) Dinlerin insanları eylemlerinden dolayı yargılamadığı

9. İlkçağ doğa filozofları, evrenin ilk ögesini belirli bir ana madde olarak açıklamışlardır. Bir doğa filozofu olan Herakleitos, diğerlerinden farklı olarak ana maddenin değişken bir yapıya sahip olması gerektiğini, bunun "ateş" olabileceğini ileri sürmüştür.

Buna göre, ilkçağ Yunan felsefesinde, Herakleitos'u diğer doğa filozoflarından ayıran en önemli özellik hangisidir?

- A) Evrenin temel ögesinin sınırlı olduğunu öne sürmesi
- B) Varlık problemini ele alması
- C) Evrenin temelindeki ilkeyi açıklaması
- D) Felsefeden çok, felsefe yapmaya değer vermesi
- E) Evrenin var oluşunu dinamik bir görüşle açıklaması

10. II. Dünya Savaşı yıllarından sonra, insanlığın içinde bulunduğu krizler, hümanist, varoluşçu görüşün hızla yayılmasına neden olmuş ve bu görüş, kurtarıcı olarak algılanmıştır. O günlerden bugüne kadar etkili olan bu düşünce akımı hâlâ geçerliliğini korumaktadır.

Bu parçaya dayanarak yaşam koşullarıyla felsefi düşünceler arasında nasıl bir ilişki olduğu söylenebilir?

- A) Toplumsal yaşam, felsefi düşüncelerin etkisi altındadır.
- B) Felsefi düşünceler, içinde bulundukları dönemin yaşam koşullarından etkilenir.
- C) Her dönemde felsefi düşünceler yeniden canlanır.
- D) Felsefi düşünceler, önceki toplumların yaşam koşullarını yansıtır.
- E) Felsefi akımları etkileyen değişimleri belirlemek zordur.

YANITLAR

1-B 2-D 3-D 4-C 5-C 6-B 7-D 8-C 9-E 10-B